

Hulâsa :

Bandırma'nın Bayramiç köyünde meydana çıkarılan mezar odası ile Ergili'de bulunan onbir parça kablîmilât üçüncü asra ait cenaze ziyafetini meri levhalar hakkında

Rapor.

Bayramiç köyü, Bandırma'nın kırk kilometre kadar cenubu buna ve Manyas gölünün iki kilometre garbına tesadüf eder. Bandırma ile Bayramiçi yekdiğerine vasleden yol, şosedan ari olup Manyas gölünün garp sahilini takiben tarlalar arasından geçen ham ve yaz yoludur .

Köylüler tarafından yapılan hafriyatta zuhur eden eser işarı mahallî vecihle lahit olmayup bir mezar odasından ibarettir . Mezar odası' kesme taştan muntazam surette yapılmış ve her blok demir kenetlerle yekdiğerine bağlanmıştır . Methali 75 santim olan bu mezarın büyük dılı 260 küçük dılı da 230 santimdir . Ekabirden bir aileye aidiyeti şüphesiz bulunan mezar odasının resimde görüleceği üzere üç yatak mahalini ihtiva ettiği farz olunabilir . Sakfı devri İskenderan'de vücuda getirilen mümasil mezar evlerinde olduğu gibi tulanî bloklarla örtülmüştür .

Bu mezar bir tümülüs'ün yani suni bir tepenin altında iken tezelsülâtı arziye neticesinde veyahut motikül'ün kolaylıkla ziraate elverişli bir hale ifrağı için düzlenerek toprak yüzüne yaklaşmış ve bu münasebetle mevcudiyeti anlaşıl原因 olarak zaman zaman taşları sökülerek bu günkü hale gelmiştir . Maahasa, bu keyfiyet yeni bir şey deyildir. Eski kavimlerin metrukâtı miyanında görülen ve muhteviyatı alınmak için ilk asrın bidayetinden itibaren tümülüs'lerin bir çok defalar sirkate sahne olduğu tezahür etmiştir . Bu hususu meydana koyan Amerika ilmi asarıatika mütehassıslarından müteveffa Pr.Bütlerin Sartta icra ettiği hafriyat olmuştur. Mumailayh Sart ve havalisinde ikiyüzü mütecavis mezar açmıştı. Açtığı mezar inlerinin içinde ellenmemiş, sirkate maruz kalmamış olanı hemen yok gibidir . Üç sene evel vekâletî celileleri namına Ankara'da Makridi beyin hafriyat yaptığı höyüğü'nün de mukaddem zamanlarda açılarak muhteviyatının sikat edilmiş olduğu görülmüştür. Bu halzemanımızda da görülmür. Sikai tecessüsle gizlice tümülüs'leri açamayanlar, ruhsatı resmiye istihsaline kadar arzu ve taleplerini ileri götürürler.

Bandırma havalisinde höyüklere kesretle tesadüf olunur

nur . Manyas gölünün cenubunda yükselen dağların üstünde Hamamlar köyü yakınında müteaddit höyükler nazara çarpar. Bu höyüklerin, kitanın eski sakinlerine ait olduğuna şüphe yoktur. Maahaza tarzı inşası helenistik devri metrukâtından olduğuna şüphe bırakmamaktadır.

Köylüler tarafından açılan bu mahakde menkulattan bir şey zuhur etmediği mukaddema Bandırma maarif memurile ilk tedrisat müfettişinin verdiği raporlardan anlaşılmiş ve bu husus tetkikatımla da sabit olmuş olduğundan mezar odasının tahrip edilmeyerek olduğu gibi muhafazası lazımgeldiği cihetle bu hususta icap eden tedbirlere tevessül olunmuştur.

İzmir'den Bandırma'ya vuku'bulan ve ancak bir gün devam eden bu seyahat, diğer taraftan mühim eserlerin tanınmasına ve İzmir Müzesine celbine vesile olmuştur. Manyas nahiyesinin Ergili köyünde -kadim ismi Herakliyus- ve köy ile Aksakal şömendöfer istasyonu arasında Adem oğlu Edhem nam zatın tarlasında tesadüfen zuhur edip köy dahline getirilen mermerden maânu onbir parça eser de tetkik olundu. Bunlar, -Banquet funébre-yani cenaze ziyafetini atlakolunan mezar taşlarından ibaret olup eskilik itibarile citten güzel birer eseri sanattır; resimleriyle listesini raporuma raptan takdim ediyorum .

Fotoğraflerin tetkikinden anlaşılacağı vecihle 910 senesinde zuhur edip elyevm İstanbul Müzesinde bulunan mümasilleri hakkında Mr. Mendeş asarı heykeltraşî katalogunda, Makridi bey de - Bulletin de correspondance hellénique - de neşriyatta bulunmuşlar ve bunların, helenistik devrinin mergup menhutatından bulduklarına kayıt eylemişlerdir. Altı adedi tam ve kâmil diğerleri birer köşelerin denkarılmış; fakat, yazıları okunaklı olan bu eserler müze kolleksiyonu için nefis birer esri tarihidir

Bu eserleri tetkiki mütaakıp, mahalli zuhurları olan mevki de gözden geçirmek farz olmuştur. Bu münasebetle tarlaya gittim . Elyevm mezru olan bu mevkin böyle kesretle mezar taşlarına muhtevi olması, burasının kadim Herakliyos şehrinin nekropolü olduğuna şüphe bırakmamaktadır. Tetkikatım sırasında buraya takriben 300 metro mesafede felahet esnasında yer yüzüne çıkarılmış olan 340 sm. uzunluğunda mermerden cesim ve kenarları ornemanlı bir kapı saçağı müsadifi nazarım olmuştur. Bu genişlikte cesim ve üzerinde demir kenet yerleri mevcut bir kapının vası bir bina veya bir mabede aidiyetine hüküm etmekte mahzur yoktur .

Şurası da şayanı dikkatdir ki, tesadüfen meydana çıkan

Bu eserler ,bu tarlanın kadim metrukâtı sinesinde sakladığını izha-
ra vesile oluyorlar. Yoksa erazinin düzlüğü, bu mintakanın asariati
ka harabelerini ihtiva ettiğine dair bir emare vermez. Zaten Bitini
katasının harabeleri teferrüatiyle tetkik olunursa bir esariatika
muhibbine, silinmiş bir medeniyetin karışık ve müphem hatıratından
başka bir şey ihsas etmez.

Onbir parçadan ibaret olan bu güzel ve tarihî eserlerin
derakap İzmir Müzesine nakli için Mitaka maarif emniyeti ile bilis-
tişare mahalli maarif memurunun delaletiyle sandıklanarak İzmir
nakillerine tevessül olunmuştur.

Kapı mahali farz olunan mevkiâ gelince : burada küçük bir
sondaj ameliyatı yapmak lazım gelirsede İzmir Müzesinin istitaatı
malıyesi olmadığından buna imkân görülememiştir. Maahaza, hafriyat
için bütçesinde mevzu para varsa İstanbul Müzesinin burada ufak bi-
sondaj yapması şayanı tavsiyedir . Keyfiyet tasvibi devletlerine
iktiran ettiği taktirde İstanbul Müzelerile bu hususta muhabere
ile Müze idaresini daha fazla tenvir etmek mümkûn olduğundan emri
devletlerine arz ve intizar olunur efendim .

İzmir: 31.7.1929 Müfettiş

Manyasın Ergili köyünde bulunup İzmir Müzesine nakillerine tevessül olunan eserlerin listesidir.

No

- I -- Yuvarlak sip fûnerer ir, I,II
2 -- Banke fûnebr,iki satır yazıyı havidir. 0,77 X 0,51 X 0,13
3 -- Teodora Elefsis kitabesini havi B.F. 0,44 X 0,55 X 0,15
4 -- İki satır yazıyı havi B.F. 0,63 X 0,55 X 0,15
5 -- Bir satır yazıyı havi B.F. 0,61 X 0,41 X 0,99
6 -- B.Fünebrin üst kısmı,bir satır yazıyıhavi 35X44X10
7 -- B.F. sağ ucu kırıktır. 0,32 X 0,44 X 0,10
8 -- B.F. çift sürmekte olan bir çiftçi 0,85 X 0,59 X 0,11
9
10 -- B.F.parçaları . muhtelif ebatta .
II

Manýsarn Þrjú köfnug þurung Ísra Múseum
nakliferne tevesu olman eslerin listadir.

No

- I -- Yuverlak alp fimerer ir, I, II
 - 2 -- Banke fimer, iki setur vaxur havidir. 0,77 x 0,51 x 0,13
 - 3 -- Teodor Elafala kifabaini havi B.F. 0,44 x 0,52 x 0,15
 - 4 -- Iki setur vaxur havi B.F. 0,63 x 0,52 x 0,15
 - 5 -- Bir setur vaxur havi B.F. 0,61 x 0,41 x 0,09
 - 6 -- B. Wmberin hat kramr, bir setur vaxur havi 32X44X10
 - 7 -- B.F. sag non karriktr. 0,32 x 0,44 x 0,10
 - 8 -- B.F. gift sumekte olan bir giftgi 0,82 x 0,52 x 0,11
- 9
- 10 -- B.F. parqelaxr . mupitelif ebata .
- II

Bayramiç Köyünde bulunan mezar evi.

Bogazici Üniversitesi
Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi
Kişisel Arşivlerle İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtı

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIZM0101514